

At søge ejendomme

efter 1800

Gennem kirkebøger, folketællinger etc får vi at vide hvilket sogn , hvilken by/landsby og gade/evt. sted vores forfader bor på/i. Men vil vi have mere at vide må vi i gang med kilderne til ejendomme. (Her er **ikke** tale om fæstebønder, lejekontrakter eller lign. men det man i almindelig omtale kalder fast ejendom, altså gård, hus, villa, husmandssted, evt. ejerlejlighed)

Der er 4 hovedkilder :

1. Matrikelkort herunder protokoller
2. Realregistre
3. Brandtaksationer
4. Skøde- og panteprotokoller
5. Tingbogen over fast ejendom.

Jeg vil her beskrive arbejdet med de 2 første kilder. Er der interesse kan vi gå videre med Skøde- og panteprotokollerne og brandtaksationer mens Tingbogen over fast ejendom ikke generelt er relevante for slægtsforskningen og kun kan ses for dem, der har fast ejendom i dag.

***Udgangspunktet for søgningen er ALTID: Navn på personen , år.
f.eks. fødeår/køb/salg af ejendommen, sted, sogn, herred, amt.***

Sogn, sted: Stedet kan være landsbyen i sognet eller f.eks. gården etc. kender vi fra kirkebogen og folketællingerne.

Matrikelkortene :

Findes under: "historiske kort på nettet" eller <http://hkpn.dk> .

1. der clickes på fanen "Matrikelkort"
2. Sognavnet skrives i søgefeltet:

der kommer forslag frem for nærmere søgning.

Et ejerlav består af et samlet område med et lokalt navn, det kan være en landsby med omegn, en by med omegn, en landsdel m.v.

Det anbefales at clicke på:

"Vis ejerlav og matrikelkort" i boksen med kortet.

Her kommer der et stort landkort med inddelte ejerlav frem. De enkelte ejerlav er indrammet på matrikelkortet og her gælder det så om at finde det lokale sted man eftersøger. Sognet er altså inddelt i flere ejerlav, der hver har sit kaldenavn under sognet feks. Sønderhede, Sevel; Nautrup by, Sevel osv. Det navn skriver man så i søgefeltet ,når man har lukket det store kort.

Matrikelnumre.

Matrikelnumre er altid fortløbene. De ældste numre én cifrede og nærmest landsbyen

nr. 1. oftest kirken

nr. 2 oftest præsten

3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15 kan man regne med er de ældste bebyggelser

Når man udstykker et matrikel f.eks. nr. 6, får den nye betegnelser med bogstaver 6 = 6c, 6b, 6c etc

Udstykker, sælger man så et stykke af f.eks. 6d bliver det : 6da,6db,6dc ets.

Op til tre bogstaver bagefter. Kommer der flere udstykninger f.eks. hvis landsbyen bliver udvidet og den nærmeste går så ikke kan være der mere men bliver udstykket til parceller. Får alle et nyt nummer undtagen det der blev tilbage af den oprindelige f.eks. 6ad

Selve kortene.

Forsiden af "Matrikelkort" består af et Danmarkskort, Originale 1 kort og originale 2Ø kort samt Rammekort.

De ældste 1 kort er ofte sammenskrivninger af 2-3 ældre kort og rummer oftest tegninger af husene/gårdene ,dvs. hvor de ligger på kortet /stedet og navnene på ejerne. De har som regel 2 årstal :

1800- **HUSK HUSK Husk – Matrikelkortene kan godt være vendt om dvs. nord** gyldig fra ca. 1850erne, og
en **er ikke altid op på kortet og syd ned i forhold til hvordan man ser det på maskinen.**

målestoksangivelse .

I øverste højre hjørne er der en navigationsknap:

+, -, hhv. forstørrelse og formindskelse;

4 pile, "skubbe" kortet op ned og til siderne;

2 buede pile, vende kortet;

jordklode, vis hele kortet.

Ønsker man at se hvordan ens forfaders jord har ændret sig i løbet af årene, må man så sammenligne de forskellige årgange af kortene. Husk at vende dem rigtig vej alle sammen.

Når matriklen er fundet og nummeret læst skal der så slås op i realregistrene .

Protokoller

Protokollerne på sitet "historiske kort på nettet". Klikker man på den sidste fane "protokoller" kommer flg. frem: samme søgefunktion, sogn, kort, stednavn.

NB! Her skal man skrive **sogets navn**.

Sogneprotokoller Er en oversigt over sognets stednavne med ejere på de enkelte ejendomme og deres hartkorn, opgivet i tønnder etc. matrikelnummer samt bemærkninger og evt. rettelser. Ofte er sogneprotokollerne samlet i et Herred. På de første sider i protokollen er der en sogneoversigt med stednavne og folio henvisning .

Hartkornsekstrakt . En "jordebog" dvs. opgørelse over den enkelte matrikels jordlodder med hartkornsangivelse -opgivet i alen, lodderens beliggenhed samt evt. rettelser hertil.

Begge protokoller angiver matrikelnummeret og man kan derfor begynde med protokollerne inden man begiver sig til at lede i kortene. Man får ejerlavet i protokollerne, som er det lokale stednavn/landsby

NB! De er ofte lang tid om at blive hentet til nettet.

Realregistre

På DIS-arkivalielister klikker man på "generel søgning" Herefter fremkommer en lang liste med navne på søgemuligheder og én af dem hedder "Realregistre".

Den klikkes der på, og der kommer en lang liste med forskellige herreder, birker herredsfogeder ,byfoged og birkedommer, forskellige "Retter" bl. a. for Tinglysning samt nogle andre betegnelser for København og Sønderjylland.

Retterne vedr. tinglysning er nyere sager. De vil ikke blive gennemgået her.

Resten drejer sig om bøger lavet af Herredsfoged, birkedommer eller byfoged.

Når man har fundet det aktuelle herred eller by, birk, clicker man på den og frem kommer en lang liste. Her skal der scrolles ned til "realregistre" Nogle byfogeder har ingen realregistre, da de er ført af herredsfogeden.

Realregistre består af.

Koncepter til realregistrene (årstal)

Personregistre /Navneregistre (årstal)

Matrikelnummerfortegnelse til realregistre (årstal)

Realregistre (selve registrene) (årstal)

Koncepter betyder forslag til hvordan et realregister skal/kan udfyldes og siderne se ud. Der kan dog findes registre i koncepterne, men det er ikke almindeligt – det er oftest eksempler.

Navneregistrene og matrikelnummerfortegnelsen bruger vi til at slå op i for at finde ud af hvor sagen er beskrevet i det endelige realregister.

Navneregisteret /Personregistret - når vi kender mandens navn og adresse (ejerlav og sogn)

Matrikelnummerfortegnelsen bruges når man ikke kender navnet men matrikelnummeret og ejerlav, sogn

Nummerfortegnelsen

Opslag 1-2 oversigt over ejerlavene i sognet.

Resten af opslagene fortæller om:

spalte 1. matrikelnummeret og hvis der er opdelt med flere parceller

spalte 2:navnet på matriklen hvis det findes, samt evt. bem. til nummeret

spalte 3:Hvilken folio matriklen beskrives i realregistret

Realregistrene

Det kan være at et sogn indeholdes i flere bøger. Som regel er det beskrevet hvilke ejerlav bogen rummer. Ellers må man prøve sig frem.

I mange af selve realregistrene indeholder de første opslag også en liste over de forskellige ejerlavs matrikelnumre, samt hvilken folio de står på .

Siden med registret består af:

Overskrift med angivelse af Matrikelnummer og ejerlav. Adkomster, Anmærkninger, Forhæftelser

Ejendommen : -spalte 1 (venstre side)

matrikelnummeret, hartkorn antallet og evt. hartkornet omregnet til kvadrat alen eller andre mål eks. Ha .

Konge,korn, præste, kvæg tidende/skatte

Om ejendommens brug eks. Landbrug og evt. servitutter

Anmærkninger-spalte 2

alle de delinger af matriklen der er foregået og hvor store de er, årstal for delingen/udskilningen, samt hvilket folio de er ført over til

en sammenskrivning af alle udstykningerne og fratrukket den oprindelige matrikel og slutresultatet-altså hvor mange hartkorn der er tilbage

Adkomster-nederste spalte

Navn på sælger, navn på køber, skøde, auktioner, særeje, mageskift, udlægsskøde diverse attester etc. -alle med datoer og henvisning til akter og hvor de står.

Forhæftelser -side 2. (højre side)

Obligationer, skadesløsbreve, forligsskrivelser konkursdekreter m.v. med navn på afgiver og modtager, dato, antal kroner, løbetid og om de er indfriet **samt henvisninger til hvor sagsakterne står : bog nr. folio nr.**

Forhæftelserne er oftest overstregede dvs. de er indfriet. De kan også have en bemærkning om indfrielse. Er de ikke overstregede betyder det som regel, at de stadig af én eller anden årsag er gældende7ej afsluttet/indfriet.

Og så gælder det om at skrive oplysningerne ned for næste skridt er selve skøde- og panteprotokollerne.

Næste oplæg handler om Skøde og panteprotokoller

Grethe Leerbech